

Stichting Streekarcheologie

PEEL, MAAS & KEMPEN

---

www.p-m-k.nl

Nieuwsbrief 48

6 november 2015

Beste donateur,

Het bestuur van Peel, Maas & Kempen heeft voor u nieuwsbrief 48 samengesteld. Er is aandacht voor een themaweekend op 13 en 14 november, een expositie in Tongeren en de laatste informatie over de Regiodag Archeologie in Weert!! Meer informatie over deze gebeurtenissen en andere zaken in onderstaande nieuwsbrief!

Themaweekend Romeins heiligdom en grafveld uit de vroege Middeleeuwen

Op vrijdag 13 november aanstaande verschijnt het boek Een Romeins heiligdom en een vroegmiddeleeuws grafveld bij Buchten (L.). Verslag van een archeologisch noodonderzoek [1976]. Het Limburgs Museum (Venlo) en Museum De Domijnen (Sittard-Geleen) organiseren op 13 en 14 november een themaweekend, waarin de resultaten centraal staan van het onderzoek naar de opgraving.

Tijdens de studiemiddag in het Limburgs Museum diepen wetenschappers de resultaten uit van het onderzoek. De bijeenkomst in Kasteelhoeve is een publieksdag bestemd voor geïnteresseerden. De laatste locatie is vlakbij het terrein waarop veertig jaar geleden de opgraving plaatsvond.

In 1976 voerden amateurarcheologen bij Buchten een noodonderzoek uit naar een Romeins heiligdom en een vroegmiddeleeuwse begraafplaats. Opmerkelijk was de vondst van een fraai geëmailleerd bronzen beeldje van een haan. Over de context bestond lange tijd veel onduidelijkheid. In opdracht van het Limburgs Museum heeft een team van archeologen aan de hand van de opgravingsdocumentatie, archiefstukken, foto's, dia's, krantenknipsels en de vondsten de resultaten van de opgravingen van toen in kaart gebracht.

Speciale aandacht tijdens de bijeenkomst in het Limburgs Museum gaat uit het Haantje van Buchten, een wijgeschenk voor de inheemse godin Arcanua. Voor gedetailleerde informatie over het de studiemiddag zie www.limburgsmuseum.nl. Tijdens het programma op zaterdag 14 november in de Grachtzaal van Kasteelhoeve Born wordt een replica van het Haantje van Buchten aangeboden aan wethouder Noël Lebens van Sittard-Geleen en Kitty Jansen van Museum De Domijnen. Het originele beeldje is tentoongesteld in de afdeling Van neanderthaler tot stedeling in het Limburgs Museum.

Voor gedetailleerde informatie over de publieksdag zie www.dedomijnen.nl. Beide bijeenkomsten zijn gratis toegankelijk. Aanmelden kan via e-mail: b.mater@limburgsmuseum.nl onder vermelding van naam en mededeling 'Haantje van Buchten Venlo' of 'Haantje van Buchten Born'. De publicatie Een Romeins heiligdom en een vroegmiddeleeuws grafveld bij Buchten (L.). Verslag van een archeologisch noodonderzoek [1976] verschijnt in de reeks Rapportages Archeologische Monumenten (RAM 226) van de Rijksdienst voor Cultureel erfgoed (RCE) Amersfoort.

Locaties

Vrijdag 13 november: Limburgs Museum (recht tegenover het NS-station), Keulsepoort 5, 5911 BX Venlo.

Zaterdag 14 november: Kasteelhoeve Born, Kasteelhof 3, 6121 XK Born

Programma vrijdag 13 november in Limburgs Museum

13.00-13.15 Inleiding door Jos Schatorjé, directeur Limburgs Museum
Benoît Mater, moderator

13.15-13.45 Béatrice de Fraiture, projectleider: Het onderzoeksproject: samenwerking tussen specialisten en bewoners

13.45-14.30 Ton Derks, Vrije Universiteit Amsterdam: Synthese van het archeologisch onderzoek naar het Romeinse heiligdom en de vroegmiddeleeuwse begraafplaats van Buchten

14.30-15.00 Theepauze

15.00-15.20 Stefanie Hoss: De andere haantjes

15.20-16.00 Ton Lupak, Restaura: Onderzoek en restauratie van het haantje van Buchten

16.00-16.15 Aanbieding van eerste exemplaar publicatie Een Romeins heiligdom en een vroegmiddeleeuws grafveld bij Buchten (L.). Verslag van een archeologisch noodonderzoek (1976) door Jos Schatorjé aan gedeputeerde Hans Teunissen

Programma zaterdag 14 november in Kasteelhoeve Born

13.30-13.40 Ontvangst door Peer Boselie, Archief De Domijnen

13.40-13.50 Benoît Mater, Limburgs Museum: Inleiding op het project

13.50-14.30 Ton Derks, Vrije Universiteit: Synthese opgravingsonderzoek Buchten

14.30-15.00 Ton Lupak, Restaura: Onderzoek en de restauratie van het haantje van Buchten

15.00-15.15 Aanbieding replica Haantje van Buchten door Benoît Mater aan wethouder Noël Lebens van Sittard-Geleen en Kitty Jansen van Museum De Domijnen

15.15-15.45 pauze thee / koffie

15.45-16.15 Béatrice de Fraiture, projectleider: Het onderzoeksproject: samenwerking tussen specialisten en bewoners

16.15-16.30 Afsluiting door een vertegenwoordiger van De Domijnen

Gladiatoren – Helden van het Colosseum

Van 24 oktober 2015 tot en met 3 april 2016

Oog in oog in de arena. Opperste concentratie, ware doodsverachting. Elke slag kan dodelijk zijn, elk gevecht het laatste. De beklijvende wereld van de gladiatoren komt naar Tongeren en het Gallo-Romeins Museum. Met absolute topstukken uit tal van musea uit heel Europa. En vooral in een unieke samenwerking met het Colosseum van Rome.

Oog in oog met gladiatoren

Gevechten met wilde dieren en openbare executies van misdadigers zijn de opwarmers voor hét hoogtepunt van de dag: de gladiatorengevechten.

Aangemoedigd door meer dan 50 000 toeschouwers en onder het waakzaam oog van de Romeinse keizer, vechten de gladiatoren voor hun leven.

Barbaars? Vandaag lijkt het zo, maar voor de Romeinen was het meer dan vermaak. De bloederige gevechten stonden symbool voor de militaire successen die het Romeinse Rijk groot hebben gemaakt. De gladiatoren waren hun helden.

Een indrukwekkend nalatenschap

Authentieke wapens, helmen, beenbeschermers en tal van andere sprekende attributen laten niets aan de verbeelding over. Samen met grafstenen, godenbeeldjes, gebruiksvoorwerpen, ...brengen deze topstukken de leefwereld van de gladiatoren tot leven. En dan zijn er nog de levensechte figuren, de meeslepende films en de boeiende interactieve installaties en workshops voor kinderen,....

Deze tentoonstelling wordt een totaalervaring die je nooit zal vergeten.

Webbsite

Bezoek ook eens onze VERNIEUWDE website www.p-m-k.nl en geniet van archeologie wanneer het u uitkomt! Als u tips heeft om de website nog verder te verbeteren dan horen wij dat graag.

Regiodag Archeologie in Weert

Op zaterdag 21 november 2015 van 9.45 tot 13.00 uur

Locatie Wijkgebouw Keenterhart, St.Jozefkerkplein 3, 6006 ZH Weert

De **AVL** organiseert op zaterdag 21 november 2015 in samenwerking met de **Stichting Streekarcheologie Peel, Maas & Kempen** (PMK) een informatieve dag over de archeologie van de regio Weert. Vier interessante lezingen passeren de revue. Deelname aan deze regiodag is gratis, maar **aanmelden** via www.p-m-k.nl is noodzakelijk in verband met de beschikbare plaatsen. De regiodag gaat door in het Wijkgebouw Keenterhart te Weert (St. Jozefstraat 3 te 6006 ZH Weert).

Programma:

9.45 – 10.00 uur: ontvangst

10.00 – 10.10 uur: welkom door PMK

10.10 - 10.40 uur. Fokko Kortlang - ArchAeO

Gemeentelijk archeologiebeleid Weert & Nederweert en recente opgravingen in Weert.

Op dit moment wordt gewerkt aan de update van het archeologiebeleid van de gemeente Weert. Zowel de beleidskaart als het beleid worden hierbij tegen het licht gehouden. Sinds de vaststelling van de archeologische beleidskaart in 2008 zijn ongeveer 250 onderzoeken uitgevoerd. Deze hebben in een aantal gevallen geleid tot opgravingen. In nadere gevallen bleek uit het vooronderzoek een lage verwachting, door verstoring of omdat de bodem zich niet voor bewoning leende. Alle onderzoeken zijn geëvalueerd en gemarkeerd op de beleidskaart, die daarmee opgefrist wordt. Naast de grotere opgravingen te Kampershoek (Weert) en Hoebenakker (Nederweert), waarop Martijn Bink zal ingaan, zijn op diverse plekken relatief kleine onderzoeken uitgevoerd met soms een verrassend resultaat. Enkele daarvan zullen de revue passeren. Behalve de update van de kaart, wordt ook het beleid zelf geëvalueerd. Is het archeologiebeleid en de huidige systematiek van ondergrenzen onderzoeksplicht maatschappelijk ('voor de burger' en in het belang van de archeologie) in de juiste balans? Daar wordt ook kort op ingegaan.

10.40 - 11.10 uur: Martijn Bink - VUHbs archeologie

Opgravingen Weert-Nederweert

Op het dekzandeiland van Weert-Nederweert heeft VUHbs al jarenlang opgravingen uitgevoerd. De afgelopen jaren in Weert in het plangebied Kampershoek-Noord en in Nederweert in het plangebied Hoebenakker. Deze opgravingen hebben weer nieuwe en bijzondere resultaten opgeleverd. Tijdens de lezing zullen deze worden getoond. Daarnaast zullen ze ook worden geplaatst binnen de overige opgravingen van Weert-Nederweert die VUHbs sindsdien heeft uitgevoerd.

11.10 – 11.50 uur: Pauze met koffie en vlaai.

11.50 – 12.20 uur: Dion Stoop - RAAP Archeologisch Adviesbureau

De steentijdvindplaats Horn-Haelen en het Maasdal in het Laat-Glaciaal

Horn-Haelen, ook bekend als Horn-Meulemborg is een van de eerste laat-glaciale vindplaatsen die in Nederland ontdekt is. De vindplaats is al in 1954 door A. Wouters gepubliceerd. Later werd ernaar nog aanvullend onderzoek gedaan door Wouters, Thissen, Bohmers en Jo Smeets. Toch is er nooit een nieuwe publicatie over de vindplaats verschenen. De vindplaats werd in eerste instantie aan de Creswell-cultuur toegekend door Wouters en Bohmers. In deze lezing wordt ingaan op de datering van de vindplaats en zijn plaats in het landschapsgebruik tijdens de eindfase van de laatste ijstijd.

12.20 – 12.50 uur: Xavier van Dijk - RAAP Archeologisch Adviesbureau

De opgravingen bij en in kasteel Kessel.

In 1944 vond de verwoesting plaats van Huys Kessel, ook wel kasteel Kessel of de Keerbergen genoemd, gelegen in de huidige gemeente Peel en Maas. Sindsdien was herbouw een gekoesterde wens. Een eerste aanzet daartoe werd gegeven door de toenmalige gemeente Kessel, die in 1951-1958 in het kader van consolidatieplannen een archeologisch en bouwhistorisch onderzoek liet uitvoeren door prof. Renaud. Het kasteel werd teruggebracht naar de middeleeuwse situatie en daarmee behoed voor verder verval. Pas bij de gemeentelijke herindeling in 2009 werd herbouw concreet. In 2013

gingen de voorbereidende werkzaamheden van start, waarbij ook archeologisch onderzoek deel uitmaakte. In opdracht van Stichting Kasteel de Keeverberg heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau van 2013 tot 2015 de graafwerkzaamheden op en rond het kasteel begeleid. Het onderzoek heeft veel aanvullende informatie over Huys Kessel opgeleverd. Mede ook door de uiputtende studie van de beschikbare archivale bronnen. Het onderzoek heeft niet alleen de nodige informatie opgeleverd met betrekking tot het kasteel opgeleverd, maar ook met betrekking tot Kessel als dorp. En, als klap op de vuurpijl, werd in de zomer van 2015 een bijzondere grafkist aangetroffen. Dit alles komt in deze lezing aan bod.

12.50 – 13.00 uur: **afsluiting door AVL**

S Stichting streekarcheologie Peel, Maas en Kempen

Archeologie verheugt zich in een steeds grotere belangstelling. Veel mensen beoefenen archeologie als hobby op actieve wijze en dragen zo een steentje bij aan het ontsluiten van de historie van de streek waarin zijn wonen, In het gebied tussen Peel, Maas en Kempen geeft de stichting Streekarcheologie een organisatorisch kader aan deze activiteiten. Heeft u opmerkingen of vragen over onze stichting of over deze nieuwsbrief, neem dan gerust even contact op met Har Heijmans via info@p-m-k.nl of neem een kijkje op onze website www.p-m-k.nl en blijf op de hoogte van het laatste archeologisch nieuws.